

الأحوص والعرجى حياتهما وشعرهما: دراسة أدبية مقارنة

بحث مقدم الى جامعة الخرطوم  
لنيل درجة ماجستير الآداب في اللغة العربية

اعداد:  
أسامة تاج السرا أحمد حسين  
بكالوريوس مرتبة الشرف - جامعة الخرطوم 2005م

إشراف :  
د/عبدالله محمد أحمد  
قسم اللغة العربية - كلية الآداب  
اغسطس 2009م

## الفهرست

| رقم الصفحة | العنوان                               |
|------------|---------------------------------------|
| أ          | العنوان                               |
| ب          | الآية                                 |
| ج          | فهرست المحتويات                       |
| د          | الإهداء                               |
|            | شكر و عرفان                           |
|            | مستخلص باللغة العربية                 |
|            | مستخلص باللغة الإنجليزية              |
|            | المقدمة                               |
|            | الفصل الأول : الأحوص والعرجي وحياتهما |
| 1          | الأحوص الأنصاري : اسمه ونسبه          |
| 10         | مولده ونشأته                          |
| 15         | صفته وأخلاقه                          |
| 19         | نفيه                                  |
| 24         | وفاته                                 |
| 26         | مكانته                                |
|            | المبحث الثاني                         |
| 30         | العرجي: اسمه ولقبه وكنيته             |
| 33         | نسبه وأسرته                           |
| 36         | نشأته                                 |
| 39         | صفته وأخلاقه                          |
| 41         | مولده                                 |
| 46         | سجنه ووفاته                           |
| 52         | مكانته                                |
|            | الفصل الثاني                          |
|            | الأحوص والعرجي والسياسة الأموية       |
| 55         | تمهيد                                 |
|            | المبحث الأول                          |
| 63         | الأحوص الأنصاري والقرب من بني أمية    |
| 68         | اليأس والإحباط                        |

74 المنفى  
77 مدح بني أمية وعلاقته بالإمارة

المبحث الثاني  
87 العرجي والإمارة: الفروسية وحياة الغزو  
92 الهجاء والغزل السياسي  
102 السجن  
106 خاتمة

الفصل الثالث: شعر العرجي  
المبحث الأول  
109 صورة المرأة في شعر العرجي: تمهيد  
114 صورة الغصن والظبية  
121 صورة الناقة والفرس  
124 صورة الحب والجمال  
129 صورة المجتمع الحجازي  
المبحث الثاني  
133 لغة الحوار في شعر العرجي "القصة"  
المبحث الثالث  
الموضوعات الأخرى في شعر العرجي:  
152 الحكمة  
155 الهجاء  
157 المدح  
159 مقدمة القصيدة التقليدية  
159 الوقوف على الأطلال  
165 الظعن  
168 وصف الإبل والخيل والصحراء

الفصل الرابع: شعر الأحوص الأنصاري

174 مقدمة

المبحث الأول  
الغزل عند الأحوص: 176

|     |  |
|-----|--|
| 176 | الأحوص وسلامة القس                     |
| 183 | الأحوص وأم جعفر                        |
| 186 | الغزل غير المخصوص بامرأة بعينها        |
| 196 | رمزية النار في شعر الحوص               |
| 199 | أنفة الحوص في الحب                     |
| 202 | اللهو عند الأحوص                       |
|     | المبحث الثاني                          |
| 205 | الفخر                                  |
| 208 | المدح                                  |
| 216 | الهجاء                                 |
| 229 | الحكمة                                 |
| 221 | كلمة أخيرة عن الشعراء                  |
|     | ملحق بما لم يضمن من شعرهما في الدواوين |
| 224 | الملحق الأول: شعر الأحوص               |
| 238 | الملحق الثاني: شعر العرجي              |
| 240 | الخاتمة                                |
|     | المصادر والمراجع                       |

## مقدمة

تقوم هذه الدراسة على المقارنة بين شاعرين أمويين، من شعراء الحجاز الذين وُسّموا بالغزل في شعرهم، فربط الناسُ بينهما وبين عمر بن أبي ربيعة والحارث بن خالد المخزومي وعبيد الله بن قيس الرقيات وأبي دهب المخزومي. فهؤلاء نفر هم الذين أثروا العواطف العربية بعاطفة جياشة ولون جديد من الغزل، فجعلوه فناً مستقلاً عن الفنون الألوان الأخرى من الشعر، وقد نشأ معه لون آخر من الغزل في بادية الحجاز وهو ما يعرف بالغزل العذري، عند جميل بثينة ومجنون ليلى وغيرهما.

وقد آثرت أن أدرس المجتمع الحجازي دراسةً أدبية اجتماعية من خلال هذين الشاعرين لما يمثلانه من بعدٍ سياسيٍّ واجتماعيٍّ لا يتوافر في غيرهما من بين ما ذكرتُ من شعراء الغزل، سواءً في حواضر الحجاز أو بواديه.

فالأحوص من أرومة الأنصار، جده عاصم بن ثابت، وخاله عبد الله بن حنظلة غسيل الملائكة، وهما من كبار الصحابة، وكانت وفاة كليهما حدثاً مهماً في طريق الجهاد الإسلامي،

فعاصم قد حمته الدبر من المشركين، وعبد الله غسلته الملائكة في أحدٍ شهيدا. وكلاهما يمثلان لنا الأنصار.

وأما العرجي فهو حفيد الخليفة عثمان بن عفان رضي الله عنه، وهو يمثل لنا قريش، وعلى الرغم من قرشيته وأميته إلا أنه قد أبعد عن السياسة الأموية.

تقوم هذه المقارنة على الربط بين الشخصيتين من جانبيين مهمين: أ/ المكونات الشخصية وما أثر فيها من خلال الحالة الاجتماعية والسياسية والاقتصادية وأثر كلٍّ هذه العوامل على شعرهما.

ب/ المقارنة بين شعر الشاعرين من خلال المؤثرات المشتركة.

والحق أن الشاعرين قد وجدا نصيباً مقدراً عند الباحثين، سواء عند القدماء أو المحدثين، ولكن النصيب الأكبر من هذه الدراسة قد سلط الضوء على أخبارهما أكثر من شعرهما.

ومكمن الخلل في ذلك أنّ جلَّ الباحثين قد استقوا آراءهم من مصدر واحدٍ هو "الأغاني" - والذي يمثلُ مرحلة توثيقية مهمة في الأدب العربي - ولكن هذا الكتاب قد أولى النصيب الأكبر للغناء وما يتصل به، وأكثر مادته تقوم على الرواية أكثر من الدراسة، والمادة الشعرية التي حفل بها لا تصلح أبداً أن تكون حكماً مطلقاً على أيٍّ من الشعراء الذين ترجم لهم، وإن كانت هي المعين الأكبر على ذلك.

وبدراسة هذين الشاعرين تجد تناقضاً بين ما روي عنهما من أخبار وما أثر عنهما من شعر، وقد بنت كثير من الدراسات آراءها على هذه الأخبار، فوصفت الشاعرين بالمجون وهذا ما لم يكن له وجود في شعرهما.

وسبب هذا التناقض هو الدراسة العامة للشعراء الحجازيين الذين اتصفوا بالغزل في أشعارهم، إذ لم يكن لأحدٍ ممن وقفت على دراستهم دراسةً مستقلةً عن أحد الشاعرين أو

كليهما، وإنما هي دراسة شاملة للأدب، فتظهر لنا الشخصيتان في جانب الغزل الأباحي عند شعراء الحجاز.

تقوم هذه الدراسة على المنهج الوصفي التحليلي، من تتبع للشخصيتين وتحقق من اسميهما، وتتبع أخبارهما من المولد وحتى الوفاة، وبيان مكانة كلٍّ منهما عند العلماء. ثم دراسة شعرهما دراسة تفصيلية تقوم على التحليل الدقيق لها مصحوبة بالحالة الاجتماعية والسياسية وأثرها على هذا الشعر.

ومن أهم الكتب التي أعانت على هذا البحث: كتاب "طبقات فحول الشعراء" و"الأغاني" و"الشعر والشعراء" و"الكامل في اللغة والأدب" و"العقد الفريد" و"خزانة الأدب" و"منتهى الطلب"، بجانب بعض كتابات المستشرقين والمحدثين: "كارل بروكلمان – بلاشير" في كتابيهما تاريخ الأدب العربي و"طه حسين" حديث الأربعاء و"عبد القادر القط" في الأدب الإسلامي والأموي. وقبل هذا ديوان الأحوص الأنصاري وديوان العرجي.

الباحث

## خلاصة

يحتوي هذا البحث ثلاثة فصول:

الفصل الأول: يحتوي على مبحثين:

المبحث الأول: الأحوص الأنصاري ونسبه: اسمه - نسبه - مولده - نشأته - صفته وأخلاقه - وفاته - مكانته.

المبحث الثاني: العرجي ونسبه: اسمه - نسبه - مولده - نشأته - صفته وأخلاقه - غناه وثروته -

وفاته - مكانته .

الفصل الثاني : الأحوص والعرجي والإمارة

المبحث الأول: الأحوص والإمارة: المدح - اليأس والإحباط - المنفى

المبحث الثاني: العرجي والإمارة: الغزو - اليأس والإحباط - السجن

الفصل الثالث: مقارنة بين شعر العرجي والأحوص:

المبحث الأول: غزل العرجي: صورة المرأة - المرأة الغصن - صورة الظبية والفرس

المبحث الثاني: لغة الحوار في شعر العرجي "الشعر القصصي"

الوصف: وصف الناقة - الخيل - الصحراء. الحكمة - مقدمة القصيدة التقليدية

المبحث الثالث: شعر الأحوص الأنصاري: الغزل - المدح - الفخر - الهجاء -

ملحق:أ/شعر الأحوص الأنصاري ب/شعر العرجي

Ø Ø



:Ø

:Ø

Ù

" : "1"

Ù

"

" : "2"

Ù

" : "3"

"

" : "4"

|              |                 |   |                   |               |                 |                |
|--------------|-----------------|---|-------------------|---------------|-----------------|----------------|
|              | 1980 - Õ 1400 - | - | -                 | Õ             | 20 :            | /1             |
|              |                 |   |                   |               |                 | -              |
|              |                 |   | . 1980 1          | 48 :          |                 | 2              |
| Õ            | -               | - | -                 | -             | 437 :           | -              |
|              |                 |   |                   |               | . 1979 - Õ 1399 |                |
|              |                 |   | . 1969 2          | -             | 424 40 :        | / <sup>3</sup> |
| Õ            | Õ               | 2 | -                 | -             | 200 1 :         | -              |
|              |                 |   |                   |               |                 | -              |
|              |                 |   | . 1999 1          | -             | 5 7 :           | -              |
|              |                 |   |                   | -             | 40 4 :          | / <sup>4</sup> |
|              |                 |   | . 1948            | -             | - Û             | -              |
| - Õ Õ 1411 1 | Õ               | Õ | -                 | -             | - 313 :         | -              |
|              |                 |   |                   |               | : 25 7          | -              |
|              |                 |   |                   |               |                 | . 1990         |
|              |                 |   | . 1997 - Õ 1417 1 |               | 477 5 :         | -              |
|              |                 |   | -                 | 1979 - Õ 1411 | 436 17 :        | -              |
| - Õ 1421 1   | -               | - | -                 | -             | 659 1 :         | -              |
|              |                 |   |                   |               |                 | . 2000         |

" : "1"  
 " : "2"  
 " : "3"  
 " : "4"  
 " : "5"  
 " : "6"  
 " : "8"  
 " : "7"  
 " : "9"

|        |        |   |        |         |                  |                |
|--------|--------|---|--------|---------|------------------|----------------|
| . 1927 | Ö 1346 | 3 | 73     | :       | / <sup>1</sup>   |                |
| -      | -      |   | 1050   | 2 :     | / <sup>2</sup>   |                |
| -      | -      |   | 299    | 2 :     | -                |                |
| -      | -      |   | Û 2 :  |         | / <sup>3</sup>   |                |
|        |        |   | -477   | 5 :     | / <sup>4</sup>   |                |
|        |        |   | 25     | 7 :     | / <sup>5</sup>   |                |
|        |        |   | 43     | 4 :     | / <sup>6</sup>   |                |
| -      | -      |   | 296    | 1 :     | Û / <sup>7</sup> |                |
|        |        |   | -Ö 571 | -499    | 197 32 :         | / <sup>8</sup> |
|        |        |   | . 1995 | -Ö 1415 |                  |                |

Ù

„1“

.(Ù ) :

„2“

Ù

„3“

Ù

":Ù

„4“

Ù

:

"

Ù

„5“

---

1 - Õ -143 2 : /<sup>1</sup>

Õ :  
Õ . . "

1 Õ 162: Ù /<sup>2</sup>

1 - - - - : Ù /<sup>3</sup>

. 1998 - Õ 1419

. 1994 3 Ù 58 1 : /<sup>4</sup>

1996 -1417 1 - Ù Õ 218 : /<sup>5</sup>

: .



ù : " :  
 ù : " : "1" ù  
 1  
 " : ù " : ù  
 ù " : ù  
 " : "1" ù  
 ù : ù "2" ù : ù  
 : 1 ù 1  
 1 "3" ù 1  
 "4"  
 1 1  
 ù  
 1 ù  
 2 - Õ Õ Õ Õ -Õ 487 641 2 : /1  
 .1996 Õ 1417  
 163 3 : /2  
 ù : ù : ù /3  
 ù " :48 3 : /4  
 " :389 3 : /5

1 ù : 1  
 . "1" ù  
 ù " : 1  
 .( ) : ù .  
 ù ù Õ  
 ù ù ù  
 ù 1 ù Õ ù  
 " ù  
 1 - ù " : "2" ù  
 1 ù : ù 1  
 ù - ù ù  
 1 . 1 ù  
 ù "3"  
 ù .  
 ù .

---

: ù " :462 3 : /1  
 1 1 1  
 .  
 462 3 : /2  
 : ù ù ù ù /3  
 ù



1

( ) : "7"

Ù

"1" Ù "

Ù

1

\_\_\_\_\_

1

1

1

.

1

س

س

.

Ù

" : "2"

Ù

"3"

Ù

1

Ù

1

1 Ù

: Ù

: Ù 1

1

Ù

....

1

Ù

1

1

1998 1

-

-14- :

/<sup>1</sup>

1 1417 -

1

:334

/<sup>2</sup>

1

66 5 :

/<sup>3</sup>



Ù 1 Ù  
." Ù

;

---

1 1  
"1" 1  
."

1 1  
"2".

( Ù ) : "3" Ù 1 1

Ù 1  
Ù " : "4" Ù  
: Ù ,

1 1  
Ù 1 1  
1 1  
Ù . Ù : 1

: 1  
1 1 1  
1 1  
.( ) : -Ù - :

---

- Õ 1400 , 2 : 1 :20 : /<sup>1</sup>  
1980  
1 Õ 1417 - 7 : /<sup>2</sup>  
1997 Õ 1417 - - 157 7 : /<sup>3</sup>  
63 :14 : /<sup>4</sup>

"

1

1

1 Û

.

:

. Û

(Û ) : Û<sup>1</sup> " : "1"

Û Û

Û

. "

Û Û

: Û " : "2" Û

: Û<sup>1</sup>

1 1 1

: Û<sup>1</sup> 1 1

"

Û<sup>1</sup>

Û<sup>1</sup> 1 1

---

1986 - Õ 1406 1 - - 83 3 : /<sup>1</sup>

- - :290 1 : /<sup>2</sup>

Õ Õ Û

Û ¹Û

·  
1

1

Õ 60 -Õ 41

1

·

1

Û

1

· "1"

(Û ) : Û

Û

Û Û

Û

Û

Û

Û Û

Û

1

1

Û

1

Û

·

1

Û

Û

·

Û

:

Û Û

Û

158 :

/¹

- - -

Ù

o

o

.

1

Ù

-

Ù

.Õ 40

:

Õ 35 "1" Ù /1

.

"2"

"3" Ù Ù Ù /

"4"

.Õ 40 1

1 Ù 1

.

1 Ù " : "5"

.

1

1991 1

1998 1

2

---

172 3 : /<sup>1</sup>

8 : /<sup>2</sup>

5: /<sup>3</sup>

8 : /<sup>4</sup>

347 1 : /<sup>5</sup>

" : "1"

Ù 1

Ù Ù

1

1

Ù

Ù

Ù

1

Ù

Ù 1

1

Ù

" : "2"

Ù

Ù

" : "3"

Ù

....

.

.

"

1

Ù

.

-

-

86 3 : /<sup>1</sup>

298 :1 : /<sup>2</sup>

1 : /<sup>3</sup>

.Ù -

" : "1"  
 ù  
 ù  
 " "  
 "2"  
 ù . ù  
 ù  
 " "  
 ù  
 ù  
 " : "3"  
 : ù °  
 "

1935 - -

---

347 : /<sup>1</sup>  
 186 : /<sup>2</sup>  
 8: 7 : /<sup>3</sup>

Ù

" : "1"

Ù

Ù

Ù

.







: ù . : ù . : ù  
 : ° " : ù . :  
 : ù . : ù .  
 : ù ° ù ù : ù . : ù  
 " " " " " "  
 " " " " " "  
 ! ù ù  
 . ù ù  
 ù  
 ù " ù " : "1" ù  
 ù ù  
 ù " : "2" ù  
 ù  
 " - -  
 ù

---

- - - - - - 266 1 : /<sup>1</sup>  
 - 743 : /<sup>2</sup>  
 1998 - Õ 1419



\_\_\_\_\_

1

ù 1  
 :  
 : ù  
 " : "1"  
 1  
 (ù )

ù

ù

ù

ù

:ù 1

ù °

1

1

ù 1

.(ù ) : "2"

---

56 1 : /<sup>1</sup>  
 169 : /<sup>2</sup>

Ù

Ù

:

Ù " : "1"      Ù

:Ù 1      1

. "

Ù 1      Ù

1      1      1

Ù

" : "2"

1      1

. "

Ù

"3"

1

" : "4"

Ù : Ù Ù

Ù Ù 1      1

. "

: "5"

Ù

1974 1

Õ

---

:44 4 : /<sup>1</sup>

656 2 : Ù /<sup>2</sup>

233 1 : /<sup>3</sup>

152 8 : /<sup>4</sup>

178 : /<sup>5</sup>

Ù Ù

·  
:

" : "1"

Ù 1

Ù

·

Ù

1

:

Ù " : "2"

Ù

Ù

·

· "4"

"3"

Ù

Ù

· "5"

Ù

1

" ( )

" :

Ù

· "6"

1987 - Ö 1407 2 - -Ù -

Ù Ù :

424 1 : /<sup>1</sup>

191 : /<sup>2</sup>

Ù 25 7 : /<sup>3</sup>

56 8 : /<sup>4</sup>

218 32 : /<sup>5</sup>

210 32 : /<sup>6</sup>

:

---

"1"  
 Û  
 " : "2"  
 Û  
 " : "3"  
 Û  
 " : "5"  
 Û "4"  
 ( Û ) : Û  
 " : "6"  
 Û .  
 Û ! : Û . : Û °  
 ."

---

668 2 : Û /<sup>1</sup>  
 133 1 : /<sup>2</sup>  
 53 4 : /<sup>3</sup>  
 1927 3 - 73 1 : /<sup>4</sup>  
 60 2 : /<sup>5</sup>  
 1965 Õ 1485Õ Õ :245 : /<sup>6</sup>







1

" : "1" Ù Ù Ù

." Ù 1 Ù  
Ù

.Õ 106-104

Ù " " 1

.

1 Ù - - " : "2"

1 1

1 Ù 1 :

. 1 1 3

1 3 Ù :

.

3

.

3 Ù 1

." " : "3"

1970 -Õ 1390 .

55 : /<sup>1</sup>

146 7 : /<sup>2</sup>

. 1980 -Õ 1400

20 : /<sup>3</sup>

\_\_\_\_\_ /

" : "2"  
 " : "3"  
 " : "4"  
 " : "5"  
 " : "1"  
 " : "5"  
 " : "4"  
 " : "3"  
 " : "2"  
 " : "1"

.....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....

---

668 2 :    ù    /<sup>1</sup>  
           56 4 :    /<sup>2</sup>  
           233 1 :    /<sup>3</sup>  
           53 4 :    /<sup>4</sup>  
           43 4 :    /<sup>5</sup>

: ù " : "1" - ù - ù  
 : ù ° :  
 : ù ù ° :  
 .... : ù . : ù . :  
 : ù ù °  
 ù  
 ù  
 ù ù ù  
 . " : ù ° :  
 " : "2"  
 ù ù  
 : ù ° : ù ° : ù .  
 ù ù : ù .  
 : ù : ù : ù  
 ù : ù . : ù  
 : ù ° : ù . : ù

---

54 4 / /<sup>1</sup>  
 56 4 : /<sup>2</sup>

. ù :ù . ù  
 : ù °  
 :ù : ù

ù :ù , :ù . : ù  
 ."  
 ù ॰ ù " : "1"  
 : ù :  
 "2" ù ù ù  
 : ù :ù ° :ù  
 "3" ù [ ]  
 : : ù . :ù  
 "4"  
 . " : ù  
 ù  
 :  
 " : "5" ù . ù

|                 |   |   |          |                |
|-----------------|---|---|----------|----------------|
| 1961 1          | - | Ö | 56 3 :   | / <sup>1</sup> |
| 1994 1          | Ö | Ö | 52:      | / <sup>2</sup> |
| 1986 -          |   |   | 37 :     | / <sup>3</sup> |
|                 |   | " | " 56 3 : | / <sup>4</sup> |
| 1967 - Ö 1387 2 | - | - | 309 :    | / <sup>5</sup> |

3 3  
 :  
 ù  
 . " 3 . ù  
 : "1"  
 ù  
 ù ù  
 ù ù  
 : ù " : "2" ù  
 : ù ° : ù 3 : ù  
 . " : ù : ù ! : ù  
 ù ù  
 ù  
 : ù ° " : "3"  
 : ù .  
 " 3  
 ù

1965 - Õ 1485 - - -

---

75 : /<sup>1</sup>  
 245 : /<sup>2</sup>  
 78 : /<sup>3</sup>

Ù

د

.





"3" "2" "1"  
 ù ù  
 " : "4" ù  
 " : "5" ù  
 " : "6"  
 " : "7"  
 " : "8"

" : "9"  
 " : "10"  
 "11"

ù  
 " : "12"

|         |               |        |   |      |
|---------|---------------|--------|---|------|
|         | 1988 - 1408 1 | 177 4  | : | /1   |
|         |               | 430 3  | : | /2   |
|         |               | 422 1  | : | /3   |
|         |               | 300    | : | /4   |
|         | 1979 - 1399 1 | - 99 1 | : | /5   |
| . 1965  | - - -         | 207 1  | : | /6   |
|         | 1928 3        | 279    | : | /7   |
|         |               | 422    | : | ù /8 |
|         |               | 300    | : | /9   |
| õ õ õ õ |               | 95 6   | : | /10  |
|         |               | 187 3  | : | /11  |
|         |               | 77     | : | /12  |



( ) : "1"

Ù

Ù

" : "2" Ù

" : "3" Ù

:Ù

:Ù

Ù °

Ù

1

Ù °

:Ù

Ù

" : "4"Ù

" : "5"

Ù "6"

0000000000

164 1 : /1

8 : /2

497 1 : /3

602 1 : /4

154 1 : /5

77 : /6

"1" " " :  
 1 " : "2" Ù  
 Ù  
 1 " : Ù 1  
 : Ù : Ù  
 " : "3" Ù  
 " : "4"  
 : Ù  
 " "5"  
 " "6" Ù  
 " Ù  
 :  
 ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

- 154 1 : /1
- 602 1 : /2
- 75 : /3
- 611 : /4
- 159 1 : /5
- 77 : /6

" : "1"

Û

د

Û

د

د

."

د

öööööööööööööö

153 1 : /1



" : "1"

Ù

س

س

س

س

Ù

س

"

.

س

س

س

Ù

س

Ù

س

س

س

س

.

س

○○○○○○○○○○○○○○○○

240 1 : /1





Ù " : "1"  
1

Ù د

:Ù .

د : د Ù

."

" : "2" Ù  
Ù

1

د

د

د

د

د

د

."

:

Ù

õõõõõõõõ

7 3 : /1

172 3 : /2

\_\_\_\_\_

"1"

"2" Õ 25

: "3"

Ù /

" : "4"

Ù /

Ù

Ù

Õ 40

" : "5"

Ù /

: Ù "

Ù

Ù

oooooooooooooooo

1956 - Õ 1375 1

Õ 1352 -

- 422 1 : /1
- 14 : /2
- 10 1 : /3
- 419 7 /4
- 159 1 : /5







Ù

Õ 40

Ù

,

,

o







|                 |               |             |              |
|-----------------|---------------|-------------|--------------|
|                 | : "1"         | Ù . "       |              |
|                 | Ù             |             |              |
|                 |               | "           |              |
|                 |               | Ù           |              |
| Ù               |               |             | Ù            |
|                 | Ù             |             |              |
| "3"             | Ù "2" Õ 120   |             |              |
| "7"             | "6" "5" "4" Ù |             |              |
|                 | Ù " : "8" Ù   |             |              |
|                 | 105           |             |              |
|                 | Ù Õ 107       |             |              |
|                 | Õ 114         |             | . " Õ 115    |
|                 |               |             | oooooooooooo |
|                 |               | 559 - 558 : | /1           |
|                 |               | 419 7 :     | /2           |
| 1998 - Õ 1419   | -             | 764 :       | /3           |
| 5 -             | -             | Ù 199 1 :   | /4           |
| 1991 - Õ 1411 1 | -             | 187 3 :     | /5           |
|                 | . 1999 14     | 109 4 :     | /6           |
| - Õ 1411 - - -  | -             | 436 17 :    | /7           |
|                 |               | . 1991      |              |
|                 |               | 78 1 :      | /8           |

Ù " : "1" Ù

. " Õ 114

. "2" Õ 125

Ù

. Õ 110 Õ 111

Ù

. Õ 112 , Õ 113

" : "3" Ù

. Ù . Õ 110

Õ 114

Õ 120

Ù

1

ÕÕÕÕÕÕÕÕ

131 1 : /1

1960 166 1 : /2

146 7 : /3







:  
 "1"  
 "2"  
 1960 1 - - 3 : /1  
 3 : /2





."

Ù

1

: /

.Õ 41

Ù

Ù

: /

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù Ù

Ù

Ù

Ù









Ù

Ù ,

:"1"

Ù

Ù

Ù

ÙÕ

Õ

Õ

Ù

/3

Ù

Ù

Ù

Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

1998 1

-

-

150 :

/1











\_\_\_\_\_ :

"1" Ù

:"2"

Ù

Õ                      Õ                      Õ                      Õ  
Õ    Õ                      ÕÕ

Ù

:"3"

Õ

Ù

Õ

Õ

Ù

Ù

Ù

ÕÕÕ

Õ

ÕÕ

ÕÕ

Õ

Ù

Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

44 4 : /1

55 4 : /2

61 1 : /3

209 : -

Ù Ù Ù

∞

:"1" Ù

Ù

Õ Õ

ÕÕ Õ

ÕÕÕ

Õ ÕÕ Õ

ÕÕÕ

ÕÕ

Õ

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù " :2"

:Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕ

199 : /1

46 4 : /2

Õ

ÕÕ    ÕÕ  
Õ    Õ    Õ

Õ            Õ

:Û

:    Û

"

Û

Û

Û

Û

:"1"

Û

" : "2" Û

Û

:Û

Û

Û

.Û

Û

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

667 :    Û    /1

282 15 :    /2



Ù : "1" Ù : Ù :  
:

õõõ ù õ  
ùõõ õ  
õ

Ù : Ù : "2" Ù

Ù

Ù "3"

: "4" Ù

Ù ° : Ù °  
Ù °

." °

õõõõõõõõõõõõõõõõ

43 4 : /1

43 4 : /2

- 296 1 : Ù /3

265 1 : /4







Ù

Ù

Ù

د

د

Ù

د

."1"

د

:"2" Ù د Ù

."3"

: Ù

:"4" Ù

د

د

Ù

د

د

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

90 : /1

50 4 /2

218/32 : /3

210/32 : /4



\_\_\_\_\_ :

س

:

.

:"1"

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

س

س

Ù

Ù

س

س

ÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖ

43 :

/1



Ù

Ù

س

:"1"

:"2"

Ù

Ù

Ù

س

س

س

:

س

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

س

س

س

öööööööööööö

1994

391: /1

2002 Ö 1423 2 - - .

84 : /2

:Ù Õ

Õ

Ù  
Ù

♩

♩

♩

♩

♩

♩

Ù

♩

♩

♩

♩

Ù

Ù

1

♩

♩

Ù Ù

♩

Ù

:

♩

ù /  
ä  
ù /  
ù

ù ù  
ù  
:"1" ù  
ù ù  
:"2" ù  
:

ù

o : o : ù

oooooooooooooooooooooooo

48 4 : /1

50 4 : /2



Ù : ° Ù :Ù  
Ù . Ù  
Ù  
:"2" : "1" Ù

Ù  
:  
Ù  
Ù

Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

664 : Ù /1  
52 : /2

د

د

.

د

د

:

ټ

د

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ

ټ











: "1" Ù ù Ù

Ù Ù  
Ù Ù

: "2" Ù

Ù

Ù

: "3" Ù

Ù

Ù ù Ù

Ù Ù

"4" Ù

Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

|   |            |       |    |
|---|------------|-------|----|
| Ù | 180 -179 - | 115 : | /1 |
|   | -219-218 - | 161 : | /2 |
|   | -249 -     | 150 : | /3 |
|   | -259-      | -48 : | /4 |



Ù

Ù

Ù

:"1"

Ù

Ù

Ù

د

Ù

Ù

Ù

:

Ù

Ù

-----  
-249- - 10 -9 : /1

د  
د  
د  
د  
د  
د

∅ :

Ù

∂

∂

∂

Ù

∂

∂

.

∂

∂

-

:

-

∂

-

∂

.

.

∂

Ù

" : "1"

Ù

∂

∂

∂

:Ù

∂

∂

∂

∂

"

.

-----

. 1979 - Õ 1399 3

-

185 3 :

/1







:"1"

Ù

Ù

Ù Ù

Ù

ﺽ

ﺽ

ﺽ

ﺽ

ﺽ

.

:"2"Ù

Ù

ﺽ

ﺽ

ÕÕÕÕÕÕÕÕ

. 1987 - Õ 1407 2 - - Ù -

- Õ 240 230 : /1

- 190 - 18 /2





: "1"

Ù

Ù

Ù

: "2"

Ù

Ù

Ù

Ù

-----  
:233 : : 43 : /1

234-233 : : 44 : /2



Õ

Ù

:"1"

Õ

Ù

:"2"

Ù

Ù

Ù

:"3"

Ù

Ù

-

-

Ù

Ù

-

Ù

:"4"

Ù

Ù

»

-----  
322 - -88 : /1

315 - 314 - 7-6 : /2

235 : /3

2003 - Õ 1424 3 - - -264 : /4



:

Ù

»

.

Ù

»

Ù

»

1

»

»

»

:"1" Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

»

Ù

»

Ù »

1

Ù

»

1

1

Ù

»

»

»

»

»

.

-----  
55 1 : /1

ù 1  
ù  
:"1" ù

ù

:"2" ù

ù

ù

ù  
ù

ù

ù

oooooooo

281 -28 - 136 : /1

277 : - 138-137 : /2













. ("36"

Ù

Ù

د

Ù

د

Ù

د

Ù

Ù

د

Ù

1

.

Ù

د

-

د

-

د

د

د

Ù

د

Ù

د

Ù

Ù

د

د

د

د

.



:"1"

Ù

...

...

Ù

...

Ù

...

...

...

Ù

د

Ù

د

Ù

.

د

د

د

د

.

oooooooooooooooooooo

. 1996 1 - - -54 : /1







...

.. Ù

...

د

Ù

د

(Ù ) : "1" Ù

...

Ù

...

...

Ù

...

Ù Ù

...

...

Ù

د

Ù

د

Ù

د

Ù

د

.

( ) : "2" Ù

Ù

..

...

Ù

Ù

Ù

...

Ù

öööööööööööööö

269 - 165-163 : /1

301 - 171 : /2

: "1" (Ù ) :Ù

Ù Ù ....

...

Ù

...

Ù

...

...

Ù

...

...

:

Ù

:

(Ù ) : "2"

:

Ù

...

....

...

Ù

...

Ù

...

...

Ù

...

...

Ù

Ù

Ù

:

oooooooooooo

224 - 91-90 : /1

176 - 28-27 : /2

( ) :

( ) : "1" Ù  
Ù ..

...

...

"2" Ù

...

...

Ù ...

...

..

....

...

...

Ù

د

د

د

Ù د

د

د

Ù

( ) : "3" Ù

...

Ù

" " ...

Ù Ù

oooooooooooooooooooooooooooo

175 3 : /1

189 - 19 -18 : /2

171 - 101 : /3





( ) : "1" ù

ù

..  
...  
....

..  
...  
...  
... ù

ù ù ù

ù

: "2" ù -

( )

... ù

...

..

... ù

ù

..

..

ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

257 - 86-85 : /1  
313-312 - 4-2 : /2



Ø ;

1

1

Ù

Ù

( ) : "1"

..

...

...

...

...

...

...

Ù

...

Ù

...

"2"

س

س

س

Ù °

Ù :

o

س

Ù

Ù

Ù

Ù

oooooooooooo

241-240 – 183-181 : /1

1998 - Õ 1419 1 - - - -263 3 , 173 1 : /2



(Ù ) : "1" Ù °  
Ë

( ) : "2"

" "  
" "  
...  
... " "  
Ù ...  
...

(Ù ) : "3" Ù

...  
...  
...  
...

"4"

( ) : "5" Ù

... Ù  
..  
" "

Ù ...  
... Ù  
Ù ...

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

|                      |                 |    |
|----------------------|-----------------|----|
| -                    | 95:             | /1 |
| 2000 -1420 1 - - - - | 39 2 :          | /2 |
|                      | 184 - 147-146 : | /3 |
| , 229 2              | , 327/4         | /4 |
|                      | 181 - 146 :     | /5 |





...

...

...

\_\_\_\_\_ ;

Ù Ù " : "1" Ù

" Ù " : "2" Ù

Ù : Ù Ù . "

Ù Ù (Ù ) : "3" Ù

... Ù ... Ù

Ù Ù ... Ù

Ù Ù

|       |   |  |  |                 |                  |    |
|-------|---|--|--|-----------------|------------------|----|
|       |   |  |  | 1970 - - -115 : | OOOOOOOOOOOOOOOO | /1 |
| - - - | - |  |  | -               | 45 :             | /2 |
|       |   |  |  | 188 - 61 :      |                  | /3 |



( ) : "1" Ù

...

(Ù ) : "2" Ù

...

Ù

( ) : "3" Ù

...

...

( ) : "4" Ù

... Õ

Ù

Ù

( ) Ù

( )

( )

(Ù ) : "5"

Ù

...

Ù ...

...

Ù

oooooooooooooooooooo

|       |       |    |
|-------|-------|----|
| 314 - | 6 :   | /1 |
| 228 - | 163 : | /2 |
| 335 - | 41 :  | /3 |
| 345 - | 104 : | /4 |
| 239 - | 77 :  | /5 |

...

Ù

د

د

Ù

.

Ù

Ù

د

د

د

" : "1"

Ù

Ù

Ù

د

Ù

.

oooooooooooooooo

- -ج -

46 :

/1



:( ) \_\_\_\_\_ ;  
\_\_\_\_\_ ;

Ù

د  
:  
د  
.  
:  
.

(Ù ) : "1"

Ù

...

...

Ù

..

Ù

..

...

:

Ù

Ù

..

(Ù ) : "2"

Ù

...

Ù

...

Ù

Ù

Ù

..

Ù

( ) .

Ù

oooooooooooo

1986 -

38 :

/1

4

-

-

17 :

/2

. 2006

: "1" (Ù ) Ù

...

..

" "

...

...

...

" " Ù

" "

Ù ...

...

" "

" "

" "

Ù

Ù

Ù

»

»

»

Ù

Ù

.Ù

.

»

»

Ù

: "2" Ù »

»

(Ù )

ööööööööööööö

2003 - Ö 1424 3 - - 16 : /1

1991 - - 236 -233 1 : /2



"

. "3"

،

" : "1" ù ،  
ù

"23"

"24"

"25"

. "

ù

( ) ù

-

-

-

ù

-

" : "2"

،

ù

"77"

ù

ù

ù

. "79"

"78"

ù

:

ù

1

،

،

ù

،

ù

) "1"

ù

:

oooooooooooooooooooo

25-23 : /1

79 -77 : /2

20-16 : /3



:

...

Ù

(Ù ) : "1"

Ù

...

..

Ù

...

..

... Õ

...

..

- - ..

... Ù

... 1

Ù

Ù

Ù

Ù

( )

Ù

(Ù ) : "2"

...

oooooooooooooooooooooooooooo

- 42 : /1

- 42 : /2

: Ù

...

Ù ....

Ù Ù ...

...

o ...

..

...

..

...

Ù

Ù

د

Ù

د

د

Ù

د

( ) : "2" Ù

: ...

.. Ù

...

....

...

...

...

oooooooooooooooo

326 - 122-121 : /1

" " Ù

...

1

"1"

Ù " :Ù

: Ù .

:Ù °

:

:Ù

...

"

...

Ù "2" 93

1

س

.

Ù

Ù

س

(Ù ) : "3"

Ù

Ù

Ù

...

:

Ù

Ù

...

س

س

Ù

:

...

oooooooooooo

1952

ō

Ù

ō

71 1 :

/1

298 3 :

/2

35 :

/3







Ù

Ù

Ù

،

.

، Ù

.

،

،

Ù

(Ù ) : "1"

...

- Ù

..

...

...

..

...

..

...

Ù

..

...

...

..

Ù

...

...

Ù

oooooooooooooooooooooooooooo

205-203 - \*\*\*\*\* : /1



..  
 ù ù ..  
 ù ...  
 ù ... ù  
 ù ..  
 "1" ù ...  
 ù ...  
 ù ù ..  
 ù ...  
 ù ...  
 ù ..  
 ù ...  
 ù ..  
 ù ..  
 ù ..

»

ù

1

ù

»

ù

.

»

ù

" : "2"

oooooooooooooooo

295 -294 - 14 : /1

557 1 : /2

Û ...

. " Û : .  
Û

" : "1"

."

:

"4"

"3"

"2"

.

(Û ) : "5" Û

o ...

...

...

..

...

...

...

....

...

:

oooooooooooooooooooooooo

35 : /1

87 : /2

275 6 : /3

275 1 : /4

1998 - Õ 1419 1 - - -

286 -285 - 75- 73 : /6

Û Õ Õ Û  
. 1993 1 - - -  
- -Û Û

( ) : "1" ù  
 ù ...  
 ... ù  
 ù ..  
 ...  
 ...  
 ....  
 ...  
 ..  
 ù ...  
 ..



ù ...  
 ù :  
 .. ù  
 ù ..  
 .. :  
 ..  
 .. ù  
 ..

ù ,

: "2" ù ,  
 ..  
 1 ..



290 - 287 - 82-78 : /1  
 ù 312 : /2

.. Ù  
 - - .. Ù  
 ..  
 ..  
 1 Ù Ù  
 , Ù Ù Ù Ù  
 . Ù , Ù Ù 1  
 Ù  
 Ù ..  
 ...  
 .. : °  
 ..  
 ...  
 ..  
 ..  
 ..  
 Ù , ..  
 Ù Ù ..  
 ..  
 ... Ù  
 ...  
 Ù ..  
 Ù ...  
 ...



...  
 ... ..  
 .  
 ù ù  
 ù  
 1  
 1 ù  
 ù 1  
 .. ù  
 ..  
 ù ...  
 ù 1 ù  
 :  
 :  
 ...  
 ...  
 ù ...  
 ..  
 ..  
 .. ù  
 ...  
 ...

.. - - Û  
س 1 س  
1Û س





...  
Ù ..

(Ù ) : "1" Ù

...

...

( ) : "2" Ù

.....

...

...

"3"

..

»

( ) : "4" Ù

...

...

Ù

Ù

...

Ù

Ù

.

»

Ù

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

174 - 24 : /1

128 3 : /2

657 2 : /3

1982 -Õ 1402 2 - -

296-295 1 : /4

\_\_\_\_\_ /

Ù

(Ù ) : "1"      Ù

...

...

Ù ...

(Ù ) : "2"      Ù

..      Ù

..

..

Ù

Ù

Ù

(Ù ) : "3"

Ù      ...      Ù

Ù      ...

Ù      ..

Ù      ...      Ù

õõõõõõõõõõõõõõõõ

161 1 : /1

161 1 : /2

162 1 : /3

Ù

Ù

Ù

Ù





( ) : "1" Ù

Ù ... " "

...

...

...

س

س

س

س

Ù

س

س

س

.

(Ù ) : "2" Ù

...

...

...

س

Ù

س

1

Ù

س

Ù

.Ù

(Ù ) : "3" Ù

öööööööööööööööööö

342 - 55-54 : /1

168 - 142 : /2

207 - 116 : /3







Ù

»

»

Ù ( ) : "1" Ù Ù  
Ù Ù ...Ù  
Ù ..

...

( ) : "2" Ù

...

...

...

... 8 :

(Ù ) : "3" Ù

...

Ù

...

Ù

Ù ... Ù

...

Ù

...

o

...

...

...

...

000000000000

300 - 170 : /1

256 - 82 : /2

321 - 86 : /3

Ù Ù : Ù  
( ) : "1" Ù Ù .. Ù  
.....  
...  
..  
Ù ...  
.. Ù  
...

( ) : "2" Ù Ù  
Ù ..  
...  
Ù Ù  
Ù  
Ù Ù

2005 1 ÕÙ ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ  
330 - 92 : /1  
157: /2

\_\_\_\_\_

Ù

1

,

Ù

Ù

( ) : "1"

Ù

...  
... " " Ù

..  
Ù .. :

...

Ù Ù

( ) : "2"

Ù

... Ù

(Ù ) : "3" Ù

...

Ù

..

...Ù

Ù

...

oooooooooooo

186 - 159 : /1

61 3 : /2

188 - 61 : /3





Ù

...

Ù

Ù

Ù

( ) : "1"

Ù

... Ù

...

... Ù

...

...<sup>o</sup>

:

ù

.Ù

Ù

Ù

:

¹Ù

Ù

Ù

Ù

ööööööööööööööööööö

286 - 78 : /1

$$\frac{\emptyset \quad \emptyset \quad :}{\underline{\underline{\emptyset : \emptyset}}}$$

Ù

.

د

.

د

Ù

(Ù ) : "1"

Ù

Ù

...

...

...

Ù

...

...

Ù

...

Ù

...

Ù

...

Ù

...

Ù

Ù

...

...

...

Ù

د

د

د

د

Ù

Ù

د

:

Ù

oooooooooooooooooooo

176- 174 - 26-24 : /1



( ) : "1" ù

ù ...

..

" "

... ù

...

...

ù ù

ù

ù

ù

ù

ù

ù

ù

ù

ù

.

ööööööööööööööööööö

197 - 114-113 : /1

Ø :

(Ù ) : "1" Ù Ù

Ù ..

Ù ..

Ù Ù ..

Ù ...

Ù ..

Ù .. Ù

Ù .. Ù

Ù , ...

Ù .. ,

Ù Ù ...

Ù ... Ù

Ù ..

Ù ..

Ù ..

, Ù

Ù

Ù Ù ,

. Ù

( ) : "2" Ù

Ù ...

...

...

.. Ù

oooooooooooooooooooo

295 - 17-15 : /1

316 - 9 : /2









Ù Ù  
Ù Ù

Ù

:Ø

1

1

1Ù

Ù

:

/1

Ù

Ù Ù

(Ù ) : "1"

Ù

Ù

Ù

Ù Ù

o

Ù

Ù

86 3 : /1





د  
د

د  
Ù

·  
(Ù ) : "1"      Ù  
Ù

Ù  
Ù  
Ù

o

o

o

Ù

د

د

· ( )

(Ù ) : "2" Ù

Ù

Ù

oooooooooooo

102 -Ù      Ù 129 :      /1

666 2 :      Ù      /2

Ù

Ù

1

Ù

Ù

Ù

Ù

( ) : "1"

Ù

...

Ù ...

...

...

...

...

...

Ù

-

-

oooooooooooooooo

77 4 : /1

"1"

Ù

(Ù ) :

Ù

Ù

ḡ

ḡ

Ù

1

Ù

،

Ù

Ù

،Ù

: "2"

Ù

،  
(Ù )

Ù

Ù

( ) : "1"

Ù

oooooooooooo

83 -Ù Ù 117 : /1

267 : /2

163 -Ù Ù 173 : /3





\_\_\_\_\_ :

Ù

. Ù  
Ù  
Ù

Ù ,  
Ù

, Ù Ù

(Ù ) : "1" Ù

Ù

- Ù

-

,

oooooooooooo

125 -Ù

Ù 77 :

/1



Ù ,

" : "1"

Ù ,

.

Ù

."

...

,

Ù ,

Ù

Ù ,

Ù

,

) : "2"

:Ù

o

Ù

(Ù ) :

.

:Ù .

:Ù .

Ù

..

Ù

Ù

...

Ù

...

...

...

,

Ù

Ù

,

.

Ù

Ù

.Ù

Ù

oooooooooooooooooooo

|                 |   |   |   |           |    |
|-----------------|---|---|---|-----------|----|
|                 | - | - | - | 426-425 : | /1 |
| 1965 - Õ 1485 - | - | - | - | 294 :     | /2 |

Ø :

(Ù ) : "1" Ù

Ù

Ù

(Ù ) : "2"

â Ù

-  
Ù

Ù

Ù

Ù

1

"3" :

...

..

...

oooooooooooo

|              |   |   |       |          |      |
|--------------|---|---|-------|----------|------|
| - Õ 1373 1 - | - | - | Ù     | 61 2 :   | /1   |
|              |   |   |       |          | 1954 |
| . 1993 1 -   | - | - | -     | 2024 5 : | /2   |
|              |   |   | 19 -Ù | Ù 76 :   | /3   |

Ù ..

...

...

...

Ù

...

Ù

Ù

...

Ù

...

Ù

1

.

( ) : "1"

Ù

Ù

...

Ù

...

Ù

...

Ù

Ù

...

...

..

..

...

Ù

1

1

1

»

»

Ù

oooooooooooooooooooooooo

1985 2 - - - -

-

380 : /1



Ù  
Ù

Ù  
( ): "1"

..  
..  
..  
:"2" ( ) Ù  
Ù

:"3" ( ) Ù  
..

:  
Ù ... Ù

Ù -  
Ù -  
( )

Ù

(Ù ) : "1" Ù

oooooooooooooooooooo

|      |   |      |   |   |      |    |
|------|---|------|---|---|------|----|
| 1965 | Õ | 1385 | Õ | Õ | 76 : | /1 |
|      |   |      |   |   | 62 : | /2 |
|      |   |      |   |   | 67 : | /3 |
|      |   |      |   |   |      | /4 |

Ù .. Ù

..

Ù Ù

Ù ...

..

..

Ù

:

س

س

س

."1" Ù

(Ù ) : "2" Ù

...

..

...

....

....

è

...

Ù

...

..

Ù ..

Ù

...

...

...

oooooooooooo

54 4 : /1

78 : /2



1  
 ) : "1"  
 (Ù  
 ...  
 ù  
 " : "2"  
 ù 1  
 :Ù  
 ù  
 ù :ù , ù ù  
 .  
 ù  
 (Ù ) : "3"  
 ù  
 ...  
 .. ù  
 ù ..  
 ..  
 á  
 ù 209 : /1  
 85 3 : /2  
 112 : /3  
 49 7 : Õ

Ù ...

...

..

Ù ...

...

...

...

..

Ù ...

ä

ä ä ..Ù Ù

..

Ù

...

Ë

....

Ù ..

Ù Ù

...

....

Ù

♩

♩

Ù

Ù Ù

♩

♩

♩

♩

♩

Ù

♩

:

♩

...  
 ù ... ù  
 ù .. ù  
 ù ù .. ù  
 ..  
 ...  
 ..  
 ù  
 ( ) : "1"  
 ù

( ) : "2" ù  
 ...  
 .. ù  
 ù ..  
 ù .. ù  
 "3"  
 ù  
 ( ù ) : "4"  
 ..  
 ..  
 ..

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ  
 142 5 : /1  
 54 4 : /2  
 26 7 : /3  
 197 : /4

- ù - \_\_\_\_\_ ;

3

" : "1" ù 3

-

.

."

( ù ) : "2" ù

..

...

ù

..

ù

..

...

ù

...

..

...

...

( ) : "3" ù

ù

..

..

..

ù

..

ōōōōōōōōōōōō

134 3 :

/1

86 :

/2

Ù

Ù ..  
Ù ..  
...

( ) : "1" Ù

...

..

(Ù ) : "2" Ù

..

Ù

... " "

..

..Ù Ù

... Ù

... Ù

( ) : "3" Ù

..

..

...

..

...

..

Ù

Ù

: Ù

،

oooooooooooo

93 : /1

102 : /2

206 : /3

.. Ù

»

.

:

..

Ù

»

.

Ù

Ù

:  
 ù " : "1" ù  
 ° : ù .  
 . "

ù ù  
 ù

( ) : "2" ù  
 .. ù

ù  
 ..  
 ..

1

ù ,  
 ( ) : "3"  
 ...

..  
 ( ) : "4" ù

ù  
 ù  
 ..

ù ...

ù .. ù

( ù ) : "5" ù

òòòòòòòòòòòòòòòò

|         |         |    |
|---------|---------|----|
|         | 350 :   | /1 |
| 211 - ù | ù 206 : | /2 |
| 208 - ù | ù 203 : | /3 |
| 184 - ù | ù 186 : | /4 |
| 118 - ù | ù 142 : | /5 |





Ù

Ù

د

د

د

.

د

.

Ù

د



Ù  
Ù

Ù  
Ù<sup>1</sup>  
( ) : "1" Ù

Ù  
Ù Ù

: "2" Ù Ù

Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù  
Ù

( ) : -

- "3" Ù

( ) : "4"

Ù ..

oooooooooooo

185 -Ù Ù 186 : /1  
61 3 : /3 /2  
116 1 : /4

: "1" ( ) ù

ù ...

ù

ù

ù

1

ù

1

ù

ù

ù

" : "2"

ù

.

( )

ù

ù

ù

.( )

( ) : "3"

ù

..

ù

oooooooooooo

211 : /1

87 7 : /2

79 8 : /3

..  
( ) : ( )  
Û .." "



Ù

°  
o

Ù

( )

Ù

(Ù ) : "1" Ù

Ù

Ù

..

Ù

Ù

...

Ù

(Ù ) : "2"

Ù

Ù Ù

...

Ù

Ù

..

Ù

Ù

..

Ù

...

Ù

...

Ù

(Ù ) : "3"

-

Ù

...

...

Ù

..

Ù

..

Ù

..

Ù

..

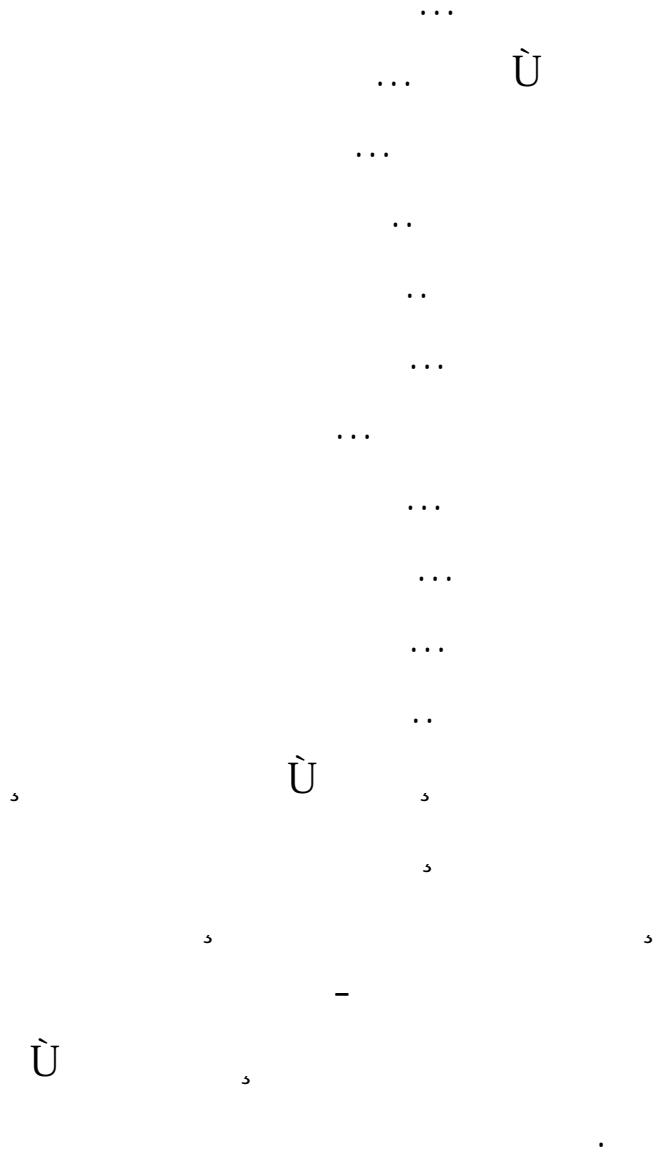
...

oooooooooooo

150 -Ù      Ù 165 :      /1

175 -Ù      Ù 181 :      /2

193 -Ù      Ù 192 :      /3





\_\_\_\_\_

Ù

Ù

:1" (Ù ) Ù

Ù  
Ù

...  
..

Ù

( )

(Ù ) : "2" Ù

...  
Ù ..  
Ù ...  
...  
..  
..  
...  
...

0000000000000000

44 4 : /1  
32 7 : /2



Ù

د

:

Ù

Ù Ù

د

Ù

د

د

.

د

Ù

Ù

Ù

د

د

د

.

Ù

د

:

..

..

..

..

..

..

..

..

..

..

د

o

د

oooooooooooooooo

34 7 : /1

36 7 : /2



" : "1"

Ù

( ) :

Ù

" : "2"

Ù Ù

. " Ù  
:Ù Ù  
Ù

" :

"3"

Ù

:Ù

Ù

Ù

:

Ù " : "4"

Ù

1

Ù

1

Ù

1

o

" ....

1

1

oooooooooooo

43 7 : /1

124 1 : /3

214/4 : /4









..

...

..

..

س

س

س

س Ù

- -

. Ù

(Ù ) : "1"

Ù

..

Ù

..

Ù

(Ù ) : "2"

Ù

Ù

..

Ù

Ù

Ù

..

س

س

1

س

1

(Ù ) : "3"

oooooooooooo

18 : /1

44 4 : /2

46 4 : /3

د  
( ) : "1"

..

د

..

..

..

..

Ù

..

..

د

د

د

د

.

ÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖ

59 1 : /1

Û

1

Û

( ) : "1" Û

..

Û

..

..

..

..

..

..

..

..

( ) : "2" Û

Û

...

ä

..

( ) : "3" Û

Û

..

Û

Û

..

(Û ) : "4" Û

oooooooooooooooooooo

204 -Û Û 200 : /1

141 -Û Û 158 : /2

163 : /3

303 2 : /4

Ù ..

(Ù ) : "1" Ù

.. Ù

..

3

-

-

.

ÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖ

85 -Ù Ù 118 : /1



Ù  
Ù

1

: Ù

..

Ù Ù

Ù

Ù

:Ù

Ù

:

:Ù

Ù

..

Ù

:Ù

..

Ù

:

Ù

Ù

..

Ù



1

Ù

.



: Ø

1

3

"1".

â

"2"

Ù Ù

"3" Ù

"4"

Ù

"5"

"6"

Ù

ÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖ

- - Ù

Ö 597 -529

13-5 7 : /1

1999 1

/2

/3

/4

/5

/6

"1"

ä

â

Û

"2"

Û

"3"

Û

"4"

"5"

"6"

â

â

"6"

Û

"7"

Û

Û

Û

Û

Û

oooooooooooooooooooo

/1

/2

/3

/4

/5

/6

/7

"1"  
"2" Û Û Û  
ä  
"3" ä  
"4" Û ð

oooooooooooo  
/1  
/2  
/3  
/4

. "1"

,

Ù

ḡ

ḡ

ḡ

Ù

ḡ

ḡ

Ù

Ù

Ù

Ù

ḡ

Ù

Ù

ḡ

Ù

Ù

"2"

"3"

"4"

ÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕÕ

18-14 : 7 : /1

77 Õ76: Õ

: 53 : 6 : Õ

/4 /3 /2

ä

ù

ù

ù

ù

ù

"1"

"2"

"3"

oooooooooooooooo

/3 /2 /1

5

:"1"

"2"

Û

"3"

"4"

ä

"5"

ä

"6"

"7"

Û

Ë

Ë

ä

Ë

oooooooooooo

31-26 : 7 : /1

õ

16 15 14 13 12



"1"  
"2"      ð  
"3"      ù  
"4"  
"5"      ä  
"6"

ù  
ù      ù

"7"      ù  
"8"  
"9"  
"10"      ä      õõõ  
"11"  
"12"      ù      ð  
ù      ù  
ù      ù  
ù      ù  
ä

õõõõõõõõõõõõõõõõ

38-32 :7 : Õ

200Õ198:

/1



đ

đ

ã





Û

"5"

"6" Õ

"7"

"8"

Õ Û

2,3,4

,1

130-129:

,6,7,8

8-1

Õ

5







"1"

:

:

Ù

à

"2"

عناك

"3"

د

د

د

د

:

Ù

د

Ù

Ù

:

Ù

Ù

"4"

Ù

Ù

Ù

oooooooooooooooooooooooooooo

2270 31 : /1

( ) (Ù ) Ù /2

228 31 : /3

Ù : /4

1



( )

الخاتمة :

ناقش هذا البحث قضية المقارنة بين شاعرين معاصرين من شعراء العصر الأموي " الأحوص الأنصاري - العرجي "

وقد انتهيت إلى أن وجه التشابه بين الشاعرين ينحصر لتشابه المؤثرات التي كونتهما وينعدم هذا التشابه في شعرهما فالعرجي قد قصر شعره على الغزل فصار بذلك أقرب إلى عمر بن أبي ربيعة منه إلى الأحوص .

أما الأحوص فشاعرٌ متعدد الأغراض من غزل إلى مدح إلى فخر و هجاء . وإن كان الشاعران قد اتحدا في الغزل الذي غلب على شعرهما ، إلا أن اختلافهما فيه أكبر من التشابه ، فالعرجي قد اهتم بالتصوير الحسي وقد أبدع فيه ، و الأحوص قد اهتم بالتصوير المعنوي فأبدع فيه .

العرجي أكثر تصرفاً من الأحوص في الغزل ، و الأحوص أكثر تصرفاً من العرجي في الشعر . وقد وصل إلينا شعر العرجي على أكمل صورة ممكنة من خلال المخطوطة التي وضعها ابن جني " طبعة بغداد " ، ووصل إلينا شعر الأحوص من بطون الكتب ، ما أدى إلى تشويبه من خلال هذا الجمع ، فقد تجد قصيدة واحدة من الطوال قد وضعت في خمس مقطوعات لأنها وردت هكذا في الكتب .

ولم يكن التحقيق هدفي في هذا البحث ؛ ولكن من خلال الدراسة والاطلاع على كتب الأدب عثرت على 157 بيتاً للأحوص لا تقبل الشك في نسبتها إليه ولم تُضمّن ديوانه ما يدل على أن شعر الأحوص لم يصل إلينا كاملاً بعد .

و أتمنى من الله أن أكون قد قدّمت شيئاً يفيد في خدمة اللغة العربية و الأدب العربي على وجه الخصوص .

الباحث